

**АКТУАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ
ДОШКІЛЬНОЇ ТА
СПЕЦІАЛЬНОЇ
ОСВІТИ:**

*матеріали V Міжнародних
педагогічних читань,
присвячених 70-річчю від
дня народження професора
Тамари Поніманської*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Кафедра дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти
імені проф. Т.І. Поніманської**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОШКІЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ:

*матеріали V Міжнародних педагогічних читань, присвячених 70-
річчю від дня народження професора Тамари Поніманської*

Рівне - 2024

УДК 373.2+376

A 43

Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти: матеріали V Міжнародних педагогічних читань, присвячених 70-річчю від дня народження професора Тамари Поніманської, м. Рівне, 28 листопада, 2024 р. Рівне: О. Зень, 2024. 343 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №12 від 28 листопада 2024 року).

Викладено матеріали учасників V Міжнародних педагогічних читань, присвячених 70-річчю від дня народження професора Тамари Поніманської «Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти», які відбулися у місті Рівне 28 листопада 2024 року.

© Колектив учасників конференції, 2024

© О.Зень, 2024

ISBN 978-617-601-504-8

ЗМІСТ

<i>Дичківська Ілона</i> ТАМАРА ІЛЛІВНА ПОНІМАНСЬКА: ЛЮДИНА. ПЕДАГОГ. ВЧЕНИЙ	12
<i>Анісімова Олена</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	14
<i>Артюхова Катерина, Маліновська Наталія</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ	17
<i>Бабич Анастасія, Гавриш Наталія</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКА ДИТИНИ 6 РОКУ ЖИТТЯ В ОБРАЗОТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	21
<i>Багній Олена, Яциур Любов</i> ОБРАЗОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ	24
<i>Бєлова Єлизавета, Маліновська Наталія</i> АЛЬТЕРНАТИВНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЗАСІБ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ	27
<i>Близнюк Ольга, Павлюк Тетяна</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР ПРИ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАЇКАННЯМ	30
<i>Богдан Ілона, Дичківська Ілона</i> НАПРЯМИ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ	33
<i>Бойчук Юлія, Колупаєва Алла</i> ХАРАКТЕРИСТИКА ФОНЕТИКО-ФОНЕМАТИЧНОГО НЕДОРОЗВИНЕННЯ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	36
<i>Васьків Ольга, Колупаєва Алла</i> ВПЛИВ ЗАНЯТЬ З ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ ДІТЕЙ З ДИЗАРТРІЄЮ	39
<i>Вертелецька Діана, Козлюк Ольга</i> ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ІСТОРІЄЮ І КУЛЬТУРНИМИ ПАМ'ЯТКАМИ УКРАЇНИ ЯК НАПРЯМ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	42
<i>Войтович Оксана</i> ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ЗАСОБАМИ ПСИХОКОРЕКЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	45
<i>Воронова Анастасія, Маліновська Наталія</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ СЕНСОМОТОРНИХ ВПРАВ У КОРЕКЦІЇ РОТАЦИЗМУ В ДОШКІЛЬНИКІВ	48

<i>Врочинська Людмила</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	51
<i>Гавриш Наталія, Семенова Наталія</i> ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ЗРІЛОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	54
<i>Гаєвська Анастасія</i> ЗАСТОСУВАННЯ СУ-ДЖОК ТЕРАПІЇ У ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ	57
<i>Гаркушенко Анастасія, Косарева Галина</i> ВІДНОВЛЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ФУНКЦІЇ МОВЛЕННЯ ПРИ ДИТЯЧІЙ АФАЗІЇ ЗАСОБАМИ КАЗКОТЕРАПІЇ	60
<i>Головачик Валентина, Шадюк Ольга</i> ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	63
<i>Гранюк Вікторія, Козлюк Ольга</i> РОЛЬ ІНКЛЮЗИВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ВИХОВАННІ ТОЛЕРАНТНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	66
<i>Делічобан Олександра, Мицик Ганна</i> ДО ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ У КОРЕКЦІЇ ФОНЕТИКО- ФОНЕМАТИЧНИХ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ	71
<i>Демчук Діана, Маліновська Наталія</i> ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ГРАМАТИЧНИХ УМІНЬ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	74
<i>Дзюбук Христина, Руденко Наталія</i> ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ ПРИ РОЗЛАДАХ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА	76
<i>Дикун Дарина, Занько Олена</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ «SOFT SKILLS» У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	79
<i>Доленко Лариса, Донченко Ольга</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	83
<i>Доманюк Оксана</i> ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ЗАСОБАМИ ПСИХОКОРЕКЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	86
<i>Дрозд Ольга, Донченко Ольга</i> ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНИХ ПОЧУТТІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ	89

<i>Дубасюк Христина, Косарева Оксана</i> КЛІНІЧНА ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЛАЛІЇ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	91
<i>Єлфімова Дарія, Косарева Оксана</i> МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНИХ ЗАНЯТЬ В ІНКЛЮЗИВНИХ ГРУПАХ ЗДО, ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗОВАНОСТІ ДІТЕЙ З ООП	94
<i>Зарченко Аліна, Голота Наталія</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОСТОРОВИХ УЯВЛЕНЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБОМ ПРОЄКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	97
<i>Захарчук Вікторія, Занько Олена</i> ОСВІТНІ СИТУАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ	100
<i>Зрум Ірина, Павлюк Тетяна</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ ЗА ДОПОМОГОЮ ЛОГОПЕДИЧНОГО ЛОТО	104
<i>Калько Надія, Косарева Галина</i> АНАЛІЗ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ПРОБЛЕМ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЯ У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ	106
<i>Кириченко Ольга, Донченко Ольга</i> РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ РЕЖИСЕРСЬКОЇ ГРИ	109
<i>Ковтонюк Аліна, Руденко Наталія</i> РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ІЗ ЗНМ ІІ РІВНЯ ЗАСОБАМИ КАЗКОТЕРАПІЇ	112
<i>Козлюк Ольга</i> РОЛЬ І МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ» У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗДО	114
<i>Конончук Софія, Горобаха Наталія</i> ПРОБЛЕМНЕ ПОЛЕ ФОРМУВАННЯ У ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ГОТОВНОСТІ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ	118
<i>Коптюх Назар, Косарева Оксана</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПОДОЛАННЯ СТРАХУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ЗАСОБОМ КАЗКИ	121
<i>Косарева Галина</i> ФОРМУВАННЯ ЗВУКО-СКЛАДОВОЇ СТРУКТУРИ СЛОВА У ДІТЕЙ ІЗ МОТОРНОЮ АЛАЛІЄЮ	124

<i>Коцюбайло Інна, Шостак Ольга</i> ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ В СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗНМ	127
<i>Кривичун Дарина, Павлюк Тетяна</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВИМОВНОЇ (ЗВУКОВОЇ) СТОРОНИ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ ЗАСОБАМИ КАЗКОТЕРАПІЇ	130
<i>Кривчук Олена, Шадюк Ольга</i> ДІАГНОСТИКА РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	134
<i>Куденчук Надія, Федорова Наталія</i> РОЗВИТОК ФОНЕТИКО-ФОНЕМАТИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ В ОНТОГЕНЕЗІ	138
<i>Кузьмич Галина, Маліновська Наталія</i> ПАЛЬЧИКОВІ ІГРИ ЯК МЕТОД РОЗВИТКУ ГРАФОМОТОРНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	141
<i>Кузьмич Наталія, Дичківська Ілона</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗВУКОВИМОВИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РИНОЛАЛІЄЮ	144
<i>Кукуруза Оксана, Дичківська Ілона</i> ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КОМПОНЕНТІВ ПРОСОДИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ	147
<i>Кушнір Маргарита, Горопаха Наталія</i> ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЕМОЦІЙНО-ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДНОГО ДОВКІЛЛЯ	150
<i>Левчук Анна, Дичківська Ілона</i> ЛОГОРИТМІКА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ І КОРЕКЦІЇ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ	153
<i>Литвин Анастасія, Голота Наталія</i> ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДІАЛОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ДІТЬМИ РАНЬОГО ВІКУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	156
<i>Луценко Альона, Косарева Галина</i> КОРЕКЦІЯ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З РОЗЛАДОМ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ ЗАСОБАМИ НАТУРАЛІСТИЧНИХ ПОВЕДІНКОВИХ ПІДХОДІВ	159
<i>Макарчук Маргарита, Руденко Наталія</i> ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ РОБОТИ З ФОРМУВАННЯ ЕКСПРЕСИВНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ З РАС ЗАСОБАМИ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	162

<i>Манчик Руслана, Козлюк Ольга</i> ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО СОЦІАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ОДНОЛІТКАМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	166
<i>Мартинюк Ольга, Дичківська Ілона</i> ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ	170
<i>Марчук Галина</i> ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В СПІВПРАЦІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І СІМ'Ї В КОНТЕКСТІ ГУМАНІСТИЧНОЇ ПЕДАГОГІКИ Т.І. ПОНІМАНСЬКОЇ	173
<i>Машкіна Людмила</i> ІНОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	176
<i>Мельник Мирослава, Горонаха Наталія</i> МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОЦЕСУ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ ДО ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	181
<i>Мельник Наталія, Дичківська Ілона</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗПР	184
<i>Назарчук Алла, Дичківська Ілона</i> СУЧАСНІ УЯВЛЕННЯ ПРО ДИСТГРАФІЮ	186
<i>Новоселецька Ірина</i> ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙМАННЯ МУЗИКИ ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	190
<i>Огороднік Олександра, Гончар Наталія</i> КАРТКИ ПАССАТОРЕ – ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД РОЗВИТКУ ОБРАЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	193
<i>Онищук Ірина</i> АКТУАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТІСНОГО САМОВИРАЖЕННЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	196
<i>Осік Катерина, Косарєва Оксана</i> ЗАСТОСУВАННЯ АВА ТЕРАПІЇ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ АГРЕСИВНИХ ІМПУЛЬСІВ У ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ	198
<i>Ощепкова Аліна, Єськова Тетяна</i> ВИХОВАННЯ ПРАЦЬОВИТОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	202
<i>Павленко Наталія, Козлюк Ольга</i> ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ЯК ОДНА З АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	204

<i>Павлюк Тетяна</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ МАТЕМАТИКИ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ	207
<i>Панфелюк Олена, Колупаєва Алла</i> СУТНІСТЬ ДИЗАРТРІЇ ЯК РІЗНОВИДУ МОВЛЕННЄВОГО ДИЗОНТОГЕНЕЗУ	210
<i>Петришина Віолетта, Руденко Наталія</i> РОЛЬ ЛОГОРИТМІКИ У ПОДОЛАННІ ЗАЇКАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	213
<i>Петрікова Тетяна, Єськова Тетяна</i> ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСАНКИ ЯК ЗАСОБУ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	217
<i>Половіна Олена</i> ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ АРТОСВІТИ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ	219
<i>Полюхович Наталія, Дичківська Ілона</i> КОРЕКЦІЙНО- ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ФОРМУВАННЯ МИСЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ	222
<i>Правдюк Олександра, Омеляненко Алла</i> ІГРОВИЙ ТРЕНІНГ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ГУМАННИХ СТОСУНКІВ МІЖ РОВЕСНИКАМИ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	225
<i>Рибак Інна, Дичківська Ілона</i> КОРЕКЦІЙНО-ЛОГОПЕДИЧНА РОБОТА З ДІТЬМИ З МОТОРНОЮ АЛАЛІЄЮ	228
<i>Різниченко Дар'я, Кот Надія</i> ВИХОВАННЯ ПРИЯЗНИХ ВЗАЄМИН СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ З ОДНОЛІТКАМИ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	231
<i>Романюк Наталія, Руденко Наталія</i> НАПРЯМИ РОБОТИ ІРЦ З РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ З РАС	234
<i>Руденко Наталія</i> АНАЛІЗ ПСИХОЛОГІЧНИХ РЕАКЦІЙ НА ТРАВМАТИЧНУ ПОДІЮ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	237
<i>Рудчик Олеся, Маліновська Наталія</i> МОВЛЕННЄВІ ВПРАВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ДІТЕЙ ІЗ ЗНМ	241
<i>Сас Олена</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ ПІД ЧАС ВЗАЄМОДІЇ НА ІГРОВОМУ ПОЛІ	244
<i>Семкович Христина, Дичківська Ілона</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО ПІДХОДУ ДО ПОДОЛАННЯ РИНОЛАЛІЇ	246

<i>Синяк Олександра, Павлюк Тетяна</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРИЄЮ ЗАСОБАМИ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР	250
<i>Сіроткін Максим, Косарева Оксана</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПОДОЛАННЯ АГРЕСИВНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	253
<i>Скрипнюк Аліна, Маліновська Наталія</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	256
<i>Слюнько Альона, Кондратець Інна</i> ГУМАНІЗАЦІЯ СУЧАСНОГО ДОШКІЛЬНОГО ПРОСТОРУ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	259
<i>Соломнікова Катерина</i> СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ФЕНОМЕНУ ВІДЧУТТЯ РИТМУ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ	262
<i>Стаднійчук Марія, Половіна Олена</i> ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ З ДІТЬМИ ТРЕТЬОГО РОКУ ЖИТТЯ: ДИФЕРЕНЦІЙНІ ОЗНАКИ	266
<i>Стенина Марина, Донченко Ольга</i> ВИХОВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ ПОЧУТТІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА	268
<i>Танько Андрій</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВИХ НОРМ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	271
<i>Танько Тетяна</i> СТАН ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО НА СЛОБОЖАНЩИНІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	274
<i>Трубакова Дарина, Маліновська Наталія</i> МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО	277
<i>Тушич Анна, Косарева Галина</i> СЕНСОРНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК МЕТОД КОРЕКЦІЇ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З РАС	279
<i>Усач Олександра, Козлюк Ольга</i> АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПОЧУТТЯ ВЛАСНОЇ ГІДНОСТІ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	282
<i>Фасолько Тетяна</i> ВНЕСОК ІДЕЙ ТАМАРИ ПОНІМАНСЬКОЇ В РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	254
<i>Холодніцька Катерина, Дичківська Ілона</i> РОЗВИТОК ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ ІІІ РІВНЯ	286

<i>Хомич Наталія, Шадюк Ольга</i>	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ САМОСТІЙНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	289
<i>Хоцька Ірина, Семеняко Юлія</i>	ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ: ФІЛОСОФСЬКИЙ КОНТЕКСТ	292
<i>Чирук Ірина, Дичківська Ілона</i>	АГРАМАТИЗМ: ОСОБЛИВОСТІ ПОРУШЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ	295
<i>Чумак Ірина, Горонаха Наталія</i>	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГУМАННИХ ПОЧУТТІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	298
<i>Шадюк Ольга</i>	ДІАГНОСТИКА РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ПАТРІОТИЗМУ У ДІТЕЙ ВПО СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	301
<i>Швед Софія, Козлюк Ольга</i>	СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	304
<i>Шевчук Мар'яна, Козлюк Ольга</i>	РОЗВИТОК ГРАФОМОТОРНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ОДНА ІЗ УМОВ ПІДГОТОВКИ ЇХ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛИ	307
<i>Шостак Ольга</i>	ЗНАЧЕННЯ МОВНОГО ЕТИКЕТУ В СТАНОВЛЕННІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА	312
<i>Шулякова Ірина, Федорова Наталія</i>	ФОРМИ СПІВПРАЦІ ЛОГОПЕДА З ВИХОВАТЕЛЯМИ ТА БАТЬКАМИ	315
<i>Юрим Оксана, Косарева Галина</i>	ОСОБЛИВОСТІ МОТОРНОЇ АЛАЛІЇ ЯК ТЯЖКОГО МОВЛЕННЄВОГО ПОРУШЕННЯ	318
<i>Яворська Олена, Федорова Наталія</i>	ВПЛИВ ФФНМ НА ФОРМУВАННЯ ЗВУКОВИМОВИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	322
<i>Янчук Оксана, Янцур Любов</i>	ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ 2-4 РОКІВ ТЕХНІЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК В ОБРАЗОТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	324
<i>Яремчук Уляна, Горонаха Наталія</i>	СВІТОГЛЯД: ОСНОВИ ТА ПЕРЕДУМОВИ В ДОШКІЛЬНОМУ ДИТИНСТВІ	328
<i>Ярмолюк Алла, Дичківська Ілона</i>	СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ МАСАЖУ В КОРЕКЦІЙНО-МЕТОДИЧНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ З ДИЗАРТРІСІЮ	330
<i>Ярославська Марія, Руденко Наталія</i>	КОРЕКЦІЯ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РАС ЗАСОБАМИ ВЕРБАЛЬНО - ПОВЕДІНКОВОЇ КАРТИ VB - МАРР (М.САНДБЕРГА)	334

<i>Ярошук Іванна, Дичківська Ілона</i> МЕТОД М. МОНТЕССОРІ У РОЗВИТКУ САМОСТІЙНОСТІ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	337
<i>Яскула Владислава, Маліновська Наталія</i> РОЛЬ ТЕАТРАЛЬНИХ ЕТЮДІВ У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЄВОЇ ОСОБИСТОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	339

Розроблений нами комплекс ігрового тренінгу включав кілька груп ігор і ігрових вправ, спрямованих на формування основних компонентів гуманного ставлення (уявлень, почуттів і навичок поведінки). Ігри та вправи з комплексу мали мету, зміст та методику проведення. Особливістю даного комплексу було його поступове ускладнення та врахування вікових особливостей дітей.

Література:

1. Бех І. Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 1: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-методологічні засади. К.: Либідь, 2003. 280 с.

2. Виховуємо базові якості особистості старшого дошкільника в умовах ДНЗ : методичний посібник / Г. Беленька, Н. Гавриш, С. Васильєва, В. Маршицька, С. Нечай, Г. Орлова, О. Остряньська, О. Полякова, В. Рагозіна, О. Рейпольська, Н. Шкляр ; за заг. ред. Н. Гавриш. Харків : Мадрид, 2015. 220 с.

3. Якименко Л. Ю. Теоретичні основи формування в старшому дошкільному віці відповідальності як базової якості особистості. *Наук. зап. Психолого-педагогічні науки* / Ніжин. Держ. ун-т ім. М. Гоголя. 2023. № 5. С. 100–104.

КОРЕКЦІЙНО - ЛОГОПЕДИЧНА РОБОТА З ДІТЬМИ З МОТОРНОЮ АЛАЛІЄЮ

*Рибак Інна,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Рівненський державний гуманітарний університет
Дичківська Ілона,
доктор педагогічних наук, професор,
Рівненський державний гуманітарний університет*

Досвід практичної діяльності доводить, що логопедичну роботу слід розпочинати з вирішення завдань з формування психологічних передумов мовленнєвої діяльності, подолання мовленнєвого негативізму, розвитку загальної і мовленнєвої моторики, формування ігрової діяльності, корекції зорового, слухового, тактильного сприймання, розвитку вмінь, спрямованих на

сприймання, осмислення і розуміння мовленнєвої інформації.

На підготовчому етапі з метою подолання мовленнєвого негативізму учитель-логопед створює ігрові ситуації, залучає дитину до спільних продуктивних видів діяльності (малювання, ліплення, конструювання тощо), які стимулюють у дитини бажання говорити, що є основним на підготовчому етапі. Слід зазначити, що робота з подолання мовленнєвого негативізму проводиться паралельно із збагаченням словникового запасу.

Важливим моментом в роботі учителя-логопеда є використання завдань, спрямованих на розвиток розуміння мовлення. Під час розуміння мовлення дитина спирається не на звукове оформлення слів, а на широкий контекст мовленнєвого висловлювання. Тому питання учителя-логопеда в бесідах, спрямованих на виявлення розуміння слів, речень, повинні містити слова-підказки.

Робота з розвитку предикативної функції мовлення та попередження проявів аграматизмів здійснюється шляхом оволодіння дитиною з алалією елементами граматичної будови мовлення. Робота проводиться поетапно в такій послідовності: формування однослівної фрази; формування речень з двох слів на базі однослівних речень; формування моделей речень з двох головних членів – підмета і присудка.

Другий етап корекційної роботи спрямований на формування у дітей початкових мовленнєвих умінь у ситуаціях діалогічного спілкування. На цьому етапі триває робота з розвитку загальної і мовленнєвої моторики, всіх психічних процесів. Основним напрямком другого етапу є активізація пасивного словника та практичне оволодіння найпростішими формами словотворення, словозміни. Паралельно проводиться робота з формування зв'язного мовлення: поширення речень, її граматичне оформлення, створення ситуацій діалогу, складання розповіді описового характеру тощо.

Напрямами корекційної роботи другого етапу є:

- збагачення словника і подолання парафазій;
- формування фрази і включення її в зв'язне мовлення (використовуються

вправи для формування граматичної будови мовлення, уявлень про структуру речення та його інтонаційне оформлення);

- формування звуковимови (при цьому основним є не постановка звуків, а розвиток слухового сприймання).

На даному етапі роботи на індивідуальних заняттях учитель-логопед закріплює у дитини з алалією вміння словотворення і словозміни. Варто зазначити, що необхідно приділяти велику увагу роботі над складовою структурою слова [2].

На третьому етапі корекційної роботи відбувається формування висловлювання як основної одиниці мовлення. Основними напрямками даного етапу є: формування експресивного мовлення; формування системи значень слів, формування словотворення, граматичного структурування; подальший розвиток фразового мовлення; збагачення словника дітей; формування фразового мовлення; практичне оволодіння формами словотворення і словозміни.

Робота з формування вміння структурувати речення починається з вправ у практичному складанні простих непоширених речень за картинкою і наочною ситуацією. На заняттях дитина вправляється в поширенні речень шляхом їх нарощування за зразком, поданому педагогом, і самостійно.

Робота з формування та розвитку діалогічного мовлення передуює формуванню зв'язного монологічного висловлювання, що включає формування у дітей уміння відповідати на поставлені запитання (вміти давати короткі і повні відповіді); вміння ставити запитання; вміння вільно і невимушено вести бесіду.

Важливим завданням логопедичної роботи є навчити дітей докладно і послідовно, граматично і фонетично правильно викладати свої думки. Методика роботи з розвитку зв'язного мовлення дошкільнят висвітлена в роботах В. П. Глухова, Л. Н. Єфименкова, Н. С. Жукової, Т. А. Ткаченко, Т.Б. Філічевої, С. Н. Шаховської та ін.

Четвертий етап корекційної роботи при моторній алалії спрямований на формування комунікативних умінь і навичок зв'язного мовлення. Від діалогу в

міжособистісному спілкуванні поступово переходять до монологічного мовлення, спираючись на інтерес дитини до навколишнього. При цьому використовуються серії сюжетних картинок, символічні зображення, опорні слова та схеми тощо [1].

Отже, складність такого мовленнєвого порушення як алалія пояснюється численністю, різноманітністю, неоднозначними зв'язками між немовленнєвими і мовленнєвими порушеннями. Комплексна системна робота при алалії спрямована на створення механізмів мовленнєвої діяльності, формування мовлення як засобу комунікації і розвитку психічної діяльності в цілому. Подальше поглиблене вивчення алалії дозволить забезпечити оптимізацію корекційно-розвивальної роботи.

Література:

1. Єрмак Н. М. Корекційно-розвивальні вправи та ігри з дітьми-алаліками старшого дошкільного віку. *Логопед.* 2014. №3. С. 42-47.
2. Шевчук О. Л. Використання технології інтерактивного навчання в корекційній роботі з дітьми-логопатами. *Логопед.* 2016. № 9. С. 14-16.

ВИХОВАННЯ ПРИЯЗНИХ ВЗАЄМИН СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ З ОДНОЛІТКАМИ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

*Різниченко Дар'я,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Бердянській державний педагогічний університет*
*Кот Надія,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Бердянській державний педагогічний університет*

Активізація гуманістичних тенденцій у вихованні дітей є характерною ознакою нашого часу (Г. Балл, І. Бех, О. Кононко, В. Котирло, С. Кулачківська, Л. Подоляк, Т. Поніманська, О. Столяренко, В. Сухомлинській та ін.). Для дошкільної педагогіки актуальним є пошук ефективних шляхів і засобів